

Задача. Нека $V = M_2(F)$. Да се докаже, че изображението $\varphi : V \rightarrow V$ е линеен оператор във V и да се намери матрицата му в базиса $E_{11}, E_{12}, E_{21}, E_{22}$. Намерете базис на $\text{Ker } \varphi$ и $\text{Im } \varphi$. Да се намери базис на V , в който φ има диагонална матрица, както и тази диагонална матрица, ако

$$\text{а) } \varphi(X) = X^t$$

Решение. За произволни $X, Y \in V$ и $\lambda \in F$ е в сила $\varphi(X + Y) = (X + Y)^t = X^t + Y^t = \varphi(X) + \varphi(Y)$, $\varphi(\lambda X) = (\lambda X)^t = \lambda X^t = \lambda \varphi(X)$ и следователно $\varphi \in \text{Hom } V$. Имаме

$$\begin{aligned} \varphi(E_{11}) &= E_{11} = 1.E_{11} + 0.E_{12} + 0.E_{21} + 0.E_{22} \\ \varphi(E_{12}) &= E_{21} = 0.E_{11} + 0.E_{12} + 1.E_{21} + 0.E_{22} \\ \varphi(E_{21}) &= E_{12} = 0.E_{11} + 1.E_{12} + 0.E_{21} + 0.E_{22} \\ \varphi(E_{22}) &= E_{22} = 0.E_{11} + 0.E_{12} + 0.E_{21} + 1.E_{22} \end{aligned}$$

и следователно матрицата на φ в базиса $E_{11}, E_{12}, E_{21}, E_{22}$ е $A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$.

Тъй като $\det A = -1 \neq 0$ (т.е. φ е обратим), то $\text{Ker } \varphi = \{\mathbf{0}\}$, а $\text{Im } \varphi = V$.

$$f_A(\lambda) = \det(A - \lambda E) = \begin{vmatrix} 1-\lambda & 0 & 0 & 0 \\ 0 & -\lambda & 1 & 0 \\ 0 & 1 & -\lambda & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1-\lambda \end{vmatrix} = (1-\lambda) \begin{vmatrix} -\lambda & 1 & 0 \\ 1 & -\lambda & 0 \\ 0 & 0 & 1-\lambda \end{vmatrix} = (1-\lambda)^2 \begin{vmatrix} -\lambda & 1 \\ 1 & -\lambda \end{vmatrix} = (\lambda-1)^3(\lambda+1)$$

$\boxed{\lambda = 1}$ Търсим ФСР на хомогенната система с матрица

$$A - E = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

Полагаме $x_1 = p$, $x_3 = q$, $x_4 = r$, тогава $x_2 = q$ и множеството от решенията е

$$\{(p, q, q, r) \mid p, q, r \in F\}.$$

$$\left. \begin{aligned} p=1, q=0, r=0: & \quad \mathbf{v}_1 = (1, 0, 0, 0) \\ p=0, q=1, r=0: & \quad \mathbf{v}_2 = (0, 1, 1, 0) \\ p=0, q=0, r=1: & \quad \mathbf{v}_3 = (0, 0, 0, 1) \end{aligned} \right\} \text{ФСР.}$$

$\boxed{\lambda = -1}$ Търсим ФСР на хомогенната система с матрица

$$A + E = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 2 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Имаме $x_1 = x_4 = 0$, полагаме $x_3 = p$, тогава $x_2 = -p$ и множеството от решенията е $\{(0, -p, p, 0) \mid p \in F$. При $p = 1$: $\mathbf{v}_4 = (0, -1, 1, 0)$ — ФСР.

Следователно $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \mathbf{v}_3, \mathbf{v}_4$ е базис от собствени вектори на φ и матрицата на φ в този базис е

$$D = \begin{pmatrix} \varphi(\mathbf{v}_1) & \varphi(\mathbf{v}_2) & \varphi(\mathbf{v}_3) & \varphi(\mathbf{v}_4) \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow & \downarrow \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & -1 \end{pmatrix} \quad \begin{aligned} \varphi(\mathbf{v}_1) &= 1\mathbf{v}_1 + 0\mathbf{v}_2 + 0\mathbf{v}_3 + 0\mathbf{v}_4 \\ \varphi(\mathbf{v}_2) &= 0\mathbf{v}_1 + 1\mathbf{v}_2 + 0\mathbf{v}_3 + 0\mathbf{v}_4 \\ \varphi(\mathbf{v}_3) &= 0\mathbf{v}_1 + 0\mathbf{v}_2 + 1\mathbf{v}_3 + 0\mathbf{v}_4 \\ \varphi(\mathbf{v}_4) &= 0\mathbf{v}_1 + 0\mathbf{v}_2 + 0\mathbf{v}_3 - 1\mathbf{v}_4 \end{aligned}$$

б) $\varphi(X) = AXB$, където $A = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 0 & 3 \end{pmatrix}$.

Решение. За произволни $X, Y \in V$ и $\lambda \in F$ е в сила $\varphi(X + Y) = A(X + Y)B = (AX + AY)B = AXB + AYB = \varphi(X) + \varphi(Y)$, $\varphi(\lambda X) = A(\lambda X)B = \lambda(AXB) = \lambda\varphi(X)$ и следователно $\varphi \in \text{Hom}V$. Имаме

$$\begin{aligned}\varphi(E_{11}) &= \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 0 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 0 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 1 & 3 \end{pmatrix} = 1.E_{11} + 5.E_{12} + 1.E_{21} + 3.E_{22} \\ \varphi(E_{12}) &= \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 0 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 0 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & 3 \\ 0 & 3 \end{pmatrix} = 0.E_{11} + 3.E_{12} + 0.E_{21} + 3.E_{22} \\ \varphi(E_{21}) &= \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 0 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 0 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 1 & 3 \end{pmatrix} = 1.E_{11} + 5.E_{12} + 1.E_{21} + 3.E_{22} \\ \varphi(E_{22}) &= \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 0 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 0 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & 3 \\ 0 & 3 \end{pmatrix} = 0.E_{11} + 3.E_{12} + 0.E_{21} + 3.E_{22}\end{aligned}$$

и следователно матрицата на φ в базиса $E_{11}, E_{12}, E_{21}, E_{22}$ е $A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 & 0 \\ 5 & 3 & 5 & 3 \\ 1 & 0 & 1 & 0 \\ 5 & 3 & 5 & 3 \end{pmatrix}$.

$\text{Ker}\varphi$

$$\text{Ker}\varphi : \begin{cases} x_1 + x_3 = 0 \\ 5x_1 + 3x_2 + 5x_3 + 3x_4 = 0 \\ x_1 + x_3 = 0 \\ 5x_1 + 3x_2 + 5x_3 + 3x_4 = 0 \end{cases}$$

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 & 0 \\ 5 & 3 & 5 & 3 \\ 1 & 0 & 1 & 0 \\ 5 & 3 & 5 & 3 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 3 & 0 & 3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 3 & 0 & 3 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}.$$

Полагаме $x_3 = p$, $x_4 = q$, тогава $x_1 = -p$, $x_2 = -q$ и множеството от решенията е

$$\{(-p, -q, p, q) \mid p, q \in F\}.$$

$$\left. \begin{array}{l} p=1, q=0: \mathbf{v}_1 = (-1, 0, 1, 0) \\ p=1, q=0: \mathbf{v}_2 = (0, -1, 0, 1) \end{array} \right\} \text{ФСР, т.е. базис на } \text{Ker}\varphi.$$

$\text{Im}\varphi$ Имаме $\text{Im}\varphi = l(\varphi(E_{11}), \varphi(E_{12}), \varphi(E_{21}), \varphi(E_{22}))$.

$$\begin{pmatrix} \varphi(E_{11}) \\ \varphi(E_{12}) \\ \varphi(E_{21}) \\ \varphi(E_{22}) \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 5 & 1 & 5 \\ 0 & 3 & 0 & 3 \\ 1 & 5 & 1 & 5 \\ 0 & 3 & 0 & 3 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 5 & 1 & 5 \\ 0 & 3 & 0 & 3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

и следователно $\varphi(E_{11}), \varphi(E_{12})$ са базис на $\text{Im}\varphi$.

$$f_A(\lambda) = \det(A - \lambda E) = \begin{vmatrix} 1-\lambda & 0 & 1 & 0 \\ 5 & 3-\lambda & 5 & 3 \\ 1 & 0 & 1-\lambda & 0 \\ 5 & 3 & 5 & 3-\lambda \end{vmatrix} = \lambda \begin{vmatrix} -1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 3-\lambda & 5 & 3 \\ 1 & 0 & 1-\lambda & 0 \\ 0 & 3 & 5 & 3-\lambda \end{vmatrix} \begin{matrix} \leftarrow + \\ \leftarrow + \end{matrix} =$$

$$\lambda \begin{vmatrix} -1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 3-\lambda & 5 & 3 \\ 0 & 0 & 2-\lambda & 0 \\ 0 & 3 & 5 & 3-\lambda \end{vmatrix} = \lambda(2-\lambda) \begin{vmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 0 & 3-\lambda & 3 \\ 0 & 3 & 3-\lambda \end{vmatrix} = \lambda(\lambda-2)[(3-\lambda)^2 - 9] = \lambda^2(\lambda-2)(\lambda-6)$$

$\lambda=0$ Да отбележим, че в този случай (когато $\lambda = 0$) пространството от всички собствени вектори на φ , съответстващи на собствената стойност 0, заедно с нулевия вектор, всъщност е $\text{Ker}\varphi$ ($\mathbf{0} \neq \mathbf{v} \in \text{Ker}\varphi \iff \varphi(\mathbf{v}) = \mathbf{0} = 0.\mathbf{v}$). Следователно векторите $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2$ от по-горе са базис на това пространство.

$\lambda = 2$ Търсим ФСР на хомогенната система с матрица

$$A - 2E = \begin{pmatrix} -1 & 0 & 1 & 0 \\ 5 & 1 & 5 & 3 \\ 1 & 0 & -1 & 0 \\ 5 & 3 & 5 & 1 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & -1 & 0 \\ 0 & 1 & 10 & 3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 3 & 10 & 1 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & -1 & 0 \\ 0 & 1 & 10 & 3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & -20 & -8 \end{pmatrix}$$

Полагаме $x_3 = p$, тогава $x_1 = p$, $x_4 = -\frac{5}{2}p$, $x_2 = -\frac{5}{2}p$ и множеството от решенията е $\{(p, -\frac{5}{2}p, p, -\frac{5}{2}p) \mid p \in F\}$. При $p = 2$: $\mathbf{v}_3 = (2, -5, 2, -5)$ – ФСР.

$\lambda = 6$ Търсим ФСР на хомогенната система с матрица

$$A - 6E = \begin{pmatrix} -5 & 0 & 1 & 0 \\ 5 & -3 & 5 & 3 \\ 1 & 0 & -5 & 0 \\ 5 & 3 & 5 & -3 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & -5 & 0 \\ 0 & -3 & 30 & 3 \\ 0 & 0 & -24 & 0 \\ 0 & 3 & 30 & -3 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & -5 & 0 \\ 0 & 1 & -10 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 60 & 0 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & -5 & 0 \\ 0 & 1 & -10 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

Тогава $x_3 = 0$, $x_1 = 0$, полагаме $x_4 = p$, тогава $x_2 = p$ и множеството от решенията е $\{(0, p, 0, p) \mid p \in F\}$. При $p = 1$: $\mathbf{v}_4 = (0, 1, 0, 1)$ – ФСР.

Следователно $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \mathbf{v}_3, \mathbf{v}_4$ е базис от собствени вектори на φ и матрицата на φ в този базис е $D = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 6 \end{pmatrix}$.

Задача. Нека $V = F^4[x]$ и нека линейните оператори φ, ψ във V са определени по следния начин: $\varphi(a_0x^3 + a_1x^2 + a_2x + a_3) = a_1x^2 + a_2x + a_3$ за произволни числа $a_0, a_1, a_2, a_3 \in F$, а ψ изобразява полиномите $x^3 + x^2, x^3 + x, x^3 + 1, x^3 + x^2 + x + 1$ и 0.

а) Да се намерят матриците на операторите $\varphi\psi$ и $\psi\varphi$ спрямо базиса $1, x, x^2, x^3$ на V .

Решение. Да отбележим, че полиномите $x^3 + x^2, x^3 + x, x^3 + 1, x^3 + x^2 + x + 1$ също образуват базис на V , тъй като

$$\begin{vmatrix} 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \end{vmatrix} = 2 \neq 0.$$

Следователно операторът ψ , който удовлетворява условието на задачата, е единствен.

Имаме

$$\begin{aligned} \psi(x^2 + x^3) &= & \psi(x^2) &+ \psi(x^3) &= & x &+ x^3 \\ \psi(x + x^3) &= & \psi(x) &+ \psi(x^3) &= & 1 &+ x^3 \\ \psi(1 + x^3) &= & \psi(1) &+ \psi(x^3) &= & 1 + x + x^2 + x^3 \\ \psi(1 + x + x^2 + x^3) &= & \psi(1) + \psi(x) + \psi(x^2) + \psi(x^3) &= & 0 \end{aligned}$$

$$\begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \end{pmatrix} \begin{vmatrix} 0 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{vmatrix} \begin{matrix} \xrightarrow{-1} \\ \xrightarrow{-1} \\ \xrightarrow{-1} \\ \xrightarrow{-1} \end{matrix} \sim \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & -2 \end{pmatrix} \begin{vmatrix} 0 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \\ -2 & -2 & -1 & -3 \end{vmatrix} \begin{matrix} \xleftarrow{+} \\ \xleftarrow{+} \\ \xleftarrow{+} \\ \xleftarrow{+} \end{matrix} \sim \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{vmatrix} -1 & 0 & -\frac{1}{2} & -\frac{1}{2} \\ 0 & -1 & -\frac{1}{2} & -\frac{1}{2} \\ 0 & 0 & \frac{1}{2} & -\frac{3}{2} \\ 1 & 1 & \frac{1}{2} & \frac{3}{2} \end{vmatrix}$$

откъдето

$$\begin{aligned} \psi(1) &= & \frac{1}{2}x^2 &- \frac{1}{2}x^3 \\ \psi(x) &= & -x &- \frac{1}{2}x^2 - \frac{1}{2}x^3 \\ \psi(x^2) &= & -1 &- \frac{1}{2}x^2 - \frac{3}{2}x^3 \\ \psi(x^3) &= & 1 &+ x + \frac{1}{2}x^2 + \frac{3}{2}x^3 \end{aligned}$$

Тогава

$$\begin{aligned} \varphi\psi(1) &= \varphi(\psi(1)) = \varphi(\frac{1}{2}x^2 - \frac{1}{2}x^3) = & \frac{1}{2}x^2 \\ \varphi\psi(x) &= \varphi(\psi(x)) = \varphi(-x - \frac{1}{2}x^2 - \frac{1}{2}x^3) = & -x - \frac{1}{2}x^2 \\ \varphi\psi(x^2) &= \varphi(\psi(x^2)) = \varphi(-1 - \frac{1}{2}x^2 - \frac{3}{2}x^3) = & -1 - \frac{1}{2}x^2 \\ \varphi\psi(x^3) &= \varphi(\psi(x^3)) = \varphi(1 + x + \frac{1}{2}x^2 + \frac{3}{2}x^3) = & 1 + x + \frac{1}{2}x^2 \end{aligned}$$

и следователно матрицата на $\varphi\psi$ в базиса $1, x, x^2, x^3$ е $\frac{1}{2} \begin{pmatrix} 0 & 0 & -2 & 2 \\ 0 & -2 & 0 & 2 \\ 1 & -1 & -1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$.

Имаме

$$\begin{aligned} \psi\varphi(1) &= \psi(\varphi(1)) = \psi(1) = & \frac{1}{2}x^2 &- \frac{1}{2}x^3 \\ \psi\varphi(x) &= \psi(\varphi(x)) = \psi(x) = & -x &- \frac{1}{2}x^2 &- \frac{1}{2}x^3 \\ \psi\varphi(x^2) &= \psi(\varphi(x^2)) = \psi(x^2) = & -1 &- \frac{1}{2}x^2 &- \frac{1}{2}x^3 \\ \psi\varphi(x^3) &= \psi(\varphi(x^3)) = \psi(0) = & 0 & \end{aligned}$$

и следователно матрицата на $\varphi\psi$ в базиса $1, x, x^2, x^3$ е $\frac{1}{2} \begin{pmatrix} 0 & 0 & -2 & 0 \\ 0 & -2 & 0 & 0 \\ 1 & -1 & -1 & 0 \\ -1 & -1 & -1 & 0 \end{pmatrix}$.

Втори начин. Матриците на φ и ψ в базиса $1, x, x^2, x^3$ са съответно

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}, \quad B = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 0 & 0 & -2 & 2 \\ 0 & -2 & 0 & 2 \\ 1 & -1 & -1 & 1 \\ -1 & -1 & -1 & 3 \end{pmatrix}$$

Тогава матрицата на $\varphi\psi$ в базиса $1, x, x^2, x^3$ е

$$AB = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 0 & 0 & -2 & 2 \\ 0 & -2 & 0 & 2 \\ 1 & -1 & -1 & 1 \\ -1 & -1 & -1 & 3 \end{pmatrix} = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 0 & 0 & -2 & 2 \\ 0 & -2 & 0 & 2 \\ 1 & -1 & -1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix},$$

а на $\psi\varphi$ е

$$BA = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 0 & 0 & -2 & 2 \\ 0 & -2 & 0 & 2 \\ 1 & -1 & -1 & 1 \\ -1 & -1 & -1 & 3 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 0 & 0 & -2 & 0 \\ 0 & -2 & 0 & 0 \\ 1 & -1 & -1 & 0 \\ -1 & -1 & -1 & 0 \end{pmatrix},$$

б) Принадлежи ли $x^3 + 2x^2 + 1$ на $\text{Im}(\varphi\psi + \psi\varphi)$?

Решение. Матрицата на оператора $\varphi\psi + \psi\varphi$ в базиса $1, x, x^2, x^3$ е

$$C = AB + BA = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 0 & 0 & -4 & 2 \\ 0 & -4 & 0 & 2 \\ 2 & -2 & -2 & 1 \\ -1 & -1 & -1 & 0 \end{pmatrix}$$

Имаме

$$\begin{aligned} \det C &= \frac{1}{16} \begin{vmatrix} 0 & 0 & -4 & 2 \\ 0 & -4 & 0 & 2 \\ 2 & -2 & -2 & 1 \\ -1 & -1 & -1 & 0 \end{vmatrix} \begin{matrix} \leftarrow_+ \\ \searrow_2 \end{matrix} = \frac{1}{4} \begin{vmatrix} 0 & 0 & -2 & 1 \\ 0 & -2 & 0 & 1 \\ 0 & -4 & -4 & 1 \\ -1 & -1 & -1 & 0 \end{vmatrix} = \frac{1}{4}(-1)(-1)^{4+1} \begin{vmatrix} 0 & -2 & 1 \\ -2 & 0 & 1 \\ -4 & -4 & 1 \end{vmatrix} \begin{matrix} \searrow_+ \\ \leftarrow_+ \end{matrix} = \\ &= \frac{1}{4} \begin{vmatrix} 0 & -2 & 1 \\ -2 & 0 & 1 \\ 0 & -4 & -1 \end{vmatrix} = \frac{1}{4}(-2)(-1)^{2+1}(2+4) = 3 \neq 0. \end{aligned}$$

Следователно $\text{Ker}(\varphi\psi + \psi\varphi) = \{\mathbf{0}\}$ и $\text{Im}(\varphi\psi + \psi\varphi) = V$, така че всеки вектор от V си има първообраз под действието на $\varphi\psi + \psi\varphi$.

в) Принадлежи ли полиномът $x^3 + 2x^2 + 1$ на $\text{Im}(\varphi\psi - \psi\varphi)$?

Решение. Матрицата на $\varphi\psi - \psi\varphi$ е

$$F = AB - BA = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 0 \end{pmatrix}$$

Полиномът $x^3 + 2x^2 + 1 \in \text{Im}(\varphi\psi - \psi\varphi)$ тогава и само тогава, когато системата по-долу е съвместима

$$\left(\begin{array}{cccc|c} 0 & 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & \frac{1}{2} & 2 \\ \frac{1}{2} & \frac{1}{2} & \frac{1}{2} & 0 & 1 \end{array}\right).$$

Следователно $x^3 + 2x^2 + 1 \notin \text{Im}(\varphi\psi - \psi\varphi)$.